

Scheiden is een grote mensenprobleem maar ik zit ermee....

Hoe “goed genoeg” ouders blijven na een scheiding of relatiebreuk?

Ouderschap voor en na de scheiding is een complex proces. Als we dit in relationele taal uitdrukken zouden we kunnen zeggen dat een scheiding ervoor zorgt dat de onderlinge verhoudingen als ouders, de verhouding van elke ouder met elk kind, de onderlinge verhoudingen tussen kinderen, kortom de verhoudingen ouder – kind(eren) in alle mogelijke richtingen moeten herschikt en gereorganiseerd worden. Dit is alles behalve een gemakkelijke opgave.

Dat dit niet zomaar vanzelf lukt en dat er vaak heel wat zoekwerk nodig is om opnieuw tot vlotte onderlinge verhoudingen te komen is zeker niet ongewoon.

Marie-Hélène Deploige, kinderpsychotherapeut en coördinator van de “Kleine Prins” Ateliers voor kinderen en jongeren in echtscheidingsituaties, laat ons meekijken vanuit het standpunt van de kinderen.

→ **Ieder kind gaat er vanuit dat zijn vader en moeder gewoon altijd bij elkaar blijven.** Vooral jonge kinderen vinden dit zo vanzelfsprekend dat ze er geen moment aan twifelen dat dit altijd zo blijft. Wanneer deze situatie plotseling blijkt te veranderen door een scheiding wordt het vertrouwen van het kind erg op de proefgesteld. Alles wat vertrouwd was is plotseling verdwenen. **De vanzelfsprekendheid valt weg.** En de scheiding is nog maar het begin van een reeks van veranderingen in het leven van het kind.

De scheiding heeft als direct gevolg → dat de gevoelens van veiligheid en bescherming, die een kind ervaart in een gezin met twee ouders, sterk verminderen

Vaak moet een kind **verhuizen**. Het moet wennen aan een ouder die afwezig is en vaak één ouder die meer moet gaan werken en dus ook vaker afwezig is. Maar ook **alle gewone dagelijkse dingen veranderen**. Gewone dingen als samen eten of een verhaaltje voor het slapen gaan zijn plotseling niet meer het zelfde. En daarnaast wordt het kind ook geconfronteerd met de **gevoelens van de ouders**. Want hoe goed de scheiding ook geregeld wordt, gevoelens zijn toch niet uit te sluiten. De scheiding van de ouders is voor kinderen een ontzettend grote verandering in hun leven. We spreken hier over een groot aantal kinderen.

Per jaar worden er in België zo ongeveer **25.000** kinderen geconfronteerd met een scheiding van hun ouders. **1 op 4 kinderen in Vlaanderen** moet noodgedwongen mee scheiden met zijn ouders.

→ **We gaan eerst en vooral de reacties en gevoelens van kinderen bespreken omtrent een scheiding**

Net als zijn ouders heeft een kind **tijd nodig** om de veranderingen te verwerken die een scheiding met zich meebrengt. Hoe lang dit kan duren en hoe je kind precies reageert op deze veranderingen, is moeilijk te zeggen.

Het grote verschil zit vaak in de **manier waarop die emoties getoond worden**. Voor kinderen is het immers nog moeilijker om over gevoelens te praten. Veeleer tonen ze wat ze voelen, maken ze hun ontredde, verdriet of kwaadheid kenbaar via hun gedrag. In dit gedrag kunnen kinderen vastlopen, zelfs in die mate dat sprake is van een (ontwikkelings-) stoornis.

Reacties van kinderen op een scheiding zijn sterk afhankelijk van

- de context, de **omstandigheden** en van de **reacties van hun omgeving**
- de **relaties en wederzijdse gevoelens** tussen de **ouders**
- van hun **plaats** in het gezin
- van hun **leeftijd** en hun **karakter**

→ Je kind kan **op verschillende manieren uiting geven** aan de emoties en spanningen die de scheiding bij hem oproept.

- **Versterkte negatieve emoties** (driftbuien, opstandig, huilerig...)
- **terugval in de ontwikkeling of regressie** (bedplassen...)
- **slaapproblemen** (best niet in bed met je kind slapen)
- **moeite met afscheid nemen of met veranderen**

Onderzoek leert ons: dat **70 % van de kinderen hinder ondervinden** van de echtscheiding. Dat kan gaan van een gevoel van intens verdriet tot de wens er niet meer te zijn.

Een ouder verliezen door een sterfgeval heeft een minder negatief effect op kinderen, dan een echtscheiding.

De **jongens** zijn iets meer kwetsbaar dan de meisjes. Omdat de meeste kinderen bij hun moeder blijven. En voor de jongens is de identificatie met de man dan moeilijker. Bij nieuw samengestelde gezinnen lijdt het **meisje** het meest onder de nieuwe relatie van haar moeder.

→ **Daarna gaan we ook onderzoeken wat ouders kunnen doen om het voor hun kinderen draaglijker te maken? (7 gouden regels)**

1. En dat is eerst en vooral uitleggen dat de echtscheiding een **zaak is van de volwassenen**. → dat het niet de fout van het kind is.
2. Een tweede ding is dat men hen **nooit voor de keuze** mag stellen bij wie ze willen gaan wonen. → Loyaliteitsconflict

→ **Voorbeelden uit het dagelijkse leven**

Om dit beter te **illustreeren** gaan we **enkele scènes bekijken** uit de Belgische film” **Les enfants de l’ amour**” (van Geoffrey Enthoven 2001).

In deze film krijgen we **drie kinderen te zien uit eenzelfde gezin en ze reageren alle drie anders...**De drie kinderen, zijn Michaël, 11 jaar, zijn zus Winnie, 8 jaar en hun stiefzusje Aurélie van 5 jaar.

De ouders hebben co-ouderschap, de kinderen wonen alle drie bij hun moeder en gaan om de 14 dagen bij hun respectievelijke vaders op weekend.

De twee oudste kinderen zijn van het eerste huwelijk van de moeder Natalie met haar eerste man Olivier. En Aurélie is een dochtertje van de tweede partner van de mama (Arnaud).

Deze film laat ons een beetje meekijken door de ogen van de kinderen...

Les Enfants de l'amour

**

Regie: Geoffrey Enthoven

Met: Nathalie Stas, Olivier Ythier, Jean-Louis Leclercq

BE - 1u30 - 2001

Winnie is een 8-jarig meisje dat, samen met haar broer, om de veertien dagen een weekend naar haar vader moet, want haar ouders zijn gescheiden. Een gesprek met de psychologe aan het begin van de film, leert ons meteen dat Winnie erg te lijden heeft onder deze breuk en helemaal niet naar haar vader wil. Veel liever wil ze mee met haar jongere zusje Aurelie, die ook naar haar vader moet, de vroeger stiefvader dus van

Winnie, die ze veel liever ziet dan haar eigen agressieve vader. Deze Waalse film behandelt de problematiek van kinderen van gescheiden ouders, maar kiest er ook voor het verhaal van de ouders te vertellen. De moeder, die blij is een keer een weekend van haar kinderen af te zijn, de eerste echtgenoot, die al zijn woede en frustraties op Winnie en haar broer uitwerkt, en de tweede echtgenoot, die zijn stiefdochter mist, maar haar nooit meer te zien of te horen krijgt.

'Les Enfants de l' Amour' zou in eerste instantie een documentaire worden, maar toen de familie waar alles om draaide, afhaakte, werd hun verhaal omgezet in een filmscenario. Daardoor is dan deze film dan ook van begin tot eind levensecht, en de geweldige acteurs (vooral het meisje dat Winnie speelt) spelen dan ook zeer geloofwaardig.

Marie-Hélène Deploige

Leuven 29 september 2006